

NAGRADA IZVIRNA SLOVENSKA SLIKANICA 2011 – ZA NAGRADO KRISTINE BRENKOVE

Nagrado, katere namen je spodbujanje produkcije kakovostnih izvirnih slikanic, podeljuje Združenje knjižnih založnikov pri Gospodarski zbornici Slovenije.

Nagrada, ki je bila podeljena že osmič, se je tudi zaradi večletnih prizadevanj Slovenske sekcije IBBY letos preimenovala: njeno ime je razširjeno z dodatkom »za nagrado Kristine Brenkove.«

Osnovne definicije nagrade so:

- Slikanica je natisnjen tekst v prozi ali v verzih z vsaj 40% ilustracij notranjega obsega na najmanj 5 listih različnih formatov ali materialov.
- Slikanica nima definirane starostne skupine, namenjena je torej vsem starostnim skupinam.

Natečaja se lahko udeležijo založniki s slikanicami, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- bila je prvič izdana v razpisanem roku, koledarskem letu pred podelitvijo nagrade,
- nosilec projekta je slovenska založba,
- avtor ilustracije slovenski,
- avtor teksta slovenski.

Nagrade in nagrajenci:

- nagrajenec je slikanica,
- nagrado prejmejo založnik, avtor besedila in avtor ilustracije,
- nagrada je plaketa vsakemu od nagrajencev,
- avtor besedila in avtor ilustracije prejmeta tudi denarno nagrado v višini po 1.000 EUR neto vsak,
- nagrajena slikanica prejme nalepko z znakom nagrade, s katero založnik označi celotno naklado,
- nalepko z oznako nominacije prejmejo tudi vse nominirane slikanice.

Letošnjo nagrado, ki je bila podeljena 30. marca v Cankarjevem domu, je prejela slikanica **URŠKA** avtorjev **Andreja Rozmana Roze** in **Zvonka Čoha** (Mladinska knjiga). Izbrana je bila v konkurenci petdesetih prijavljenih slikanic različnih slovenskih založb, izdanih v obdobju med januarjem in decembrom 2010.

Nagrajenko je izbrala strokovna žirija, ki so jo sestavljali Darja Lavrenčič Vrabec (predsednica), Maja Gspan in Zdravko Papič. V ožji izbor petih nominirancev so poleg že omenjene *Urške* uvrstili še slikanico **Kako je Jaromir iskal srečo** avtorja **Petra Svetine** z ilustracijami **Damijana Stepančiča** (Mohorjeva Celovec), slikanico **Kakosta Bibi in Gusti sipala srečo**, ki jo je napisala **Ida Mlakar**, ilustrirala pa **Kristina Krhin** (Didakta), **Zgodbo o sidru** avtorja **Damijana Stepančiča** (Mladinska knjiga) in slikanico **Po morju plava kit**, za katero je besedilo prispeval **Tone Pavček**, ilustrirala pa jo je **Suzi Bricelj** (založba Miš).

Iz utemeljitve žirije:

Vseh pet nominiranih slikanic pri naša različne ubesedene in upodobljene svetove ter svojevrstne avtorske stile, pri čemer je bila strokovna žirija pozorna zlasti na likovne in besedilne slikaniške presežke ter na izrazito inovativne pristope v izvirno slovenski slikaniški beri lanskega leta. Pozorni smo bili tudi na slikanico kot na celosten založniško-obrtniški izdelek, tako smo bili pozorni na kvaliteto opreme, ilustracij, tiska, postavitve besedila, berljivosti ...

Rozmanova in Čohova *Urška* je izrazil slikaniški presežek lanskega leta, pa tudi sicer, če pogledamo slovensko slikaniško produkcijo zadnjih nekaj let, saj gre za izstopajočo slikanico, ki osupne s svojo likovno podobo in s svojo izpovedno močjo. Pravzaprav je omenjena slikanica pravi praznik besede in slike,

tako se prelivata ena v drugo. Ilustracije pa so pravo likovno razkošje, z mnogimi humornimi detajli podpirajo, celo nadgrajujejo besedilo, tako da skupaj dajeta vtis izjemno enotnega in usklajenega knjižnega organizma. *Urška* je resnično po kvaliteti besedila in svoji likovni podobi velika slikanica.

Slikanica s humorno, celo z ironično in z nadvse prepričljivo posodobitvijo stare zgodbe o prevzetni najstnici, ki išče tipa, »ki bi bil dost lep, da bi šla se z njim vrtet«, sega v sodobni čas, v okolje predmestnih zabav, žurov, celo undergrounda, izžareva psihadelične občutke, celo vzdušje kultne Metelkove. Andreja Rozmana Roza je inspirirala balada *Povodni mož* največjega slovenskega pesniškega klasika, in če kdo, potem je Roza tisti slovenski avtor, ki ima največ zaslug za oživljanje slovenske pesniške klasike, a zrimana je na popolnoma nov način in namenjena bralcem vseh starosti.

Rozmanova *Urška* je naslovniško odprta pripoved, nagovarjajoča različne starostne plasti bralcev, od mlajših otrok, ki razumejo zgolj fabulo, in nekateri celo porečejo, »ta Urška pa je celo boljša od tiste, ta stare, od Prešernove«, pa vse do najstnikov in tudi odraslih sladokuscev, ki jo razumejo v vseh njenih razsežnostih.

Da je ta rimana slikanica lahko branje za vse generacije, ni dvoma: po njej bodo z veseljem segali tudi najstniki, ki so jih že davno prerasli. Ti se bodo zabavali ne samo ob dinamični, sodobni zgodbi, v kateri je glavna pozornost namenjena pop glasbi, težkim motorjem, manekenskem videzu in najstniški ljubezni, ampak tudi ob drznih primerjavah preteklega in sedanjega, vzvišenega in banalnega, visoko pesniškega in prigodnega, ki ob imenitnih rimanih podobah vznikajo iz podzavesti kot spomin na obvezno šolsko čtivo, in to v pesniškem

jeziku, ki je najstnikom pisan na kožo, ker spominja na zafrkljivi in kritični rap. Rimanica v slikaniški izdaji je tako izviran poskus detronizacije visoke umetniške dikcije na raven najstniške govornice in popularne kulture.

Slikanico odlikuje mojstrsko slikanje Zvonka Čoha, dramatična atmosfera, ki sta jo ustvarila slikar likovno in Rozman besedilno, zdrži skozi celotno slikanico, kot napet film nas vleče h gledanju in branju, široki plan ilustracij nas asociira na film. S takšno vzpostavitevjo prostora nas prepriča in potegne v dogajanje. Izpostaviti velja igro svetlobe in sence, izrazito slikarsko početje, vibracije zvoka, narativno stopnjevanje. Duhoviti in humorni Čohovi likovni vložki, zlasti pa pojav obeh avtorjev, Franceta Prešerna in Andreja Rozmana Roze kot dveh opazovalcev v množici, bodo bralce še dodatno zabavali, natančen opazovalec Čohovih ilustracij bo lahko odkril tudi prisotnost Gasparijevih elementov (parčki pod lipo), obrazi ljudi v množici niso karikirani, temveč so tipični obrazi časa in okolja, v katerega je prestavljena sodobna najstnica Urška.

Roza je za časopis *Delo* povedal, da je besedilo napisal že pred približno petnajstimi leti, in sicer je bilo najprej mišljeno kot šanson. Ker je bil predolg, ga je leta 1997 izdal v knjigi. Besedilo je bilo še večkrat ponatisnjeno, bilo izvedeno na odru v obliki kabareta, intenzivno je krožilo po spletu, izšlo v obliki stripa, natisnjeno je bilo v nekaj učbenikih in je čez čas »ponarodelo«. Sledila je odločitev urednika pri Mladinski knjigi **Andreja Ilca**, da ga izda v obliki slikanice, za ilustratorja pa je posrečeno izbral Zvonka Čoha. Za Čohove ilustracije Roza meni, da so krasne, Urška pa ravno prav seksi.